



Den oversvømmede stenalder

Når du ser ud over vandet her, ser du nogle sten stikke op nogle hundrede meter ude i vigen. I jægerstenalderen for omkring 7500 år siden var vandstanden 2-3 m lavere end i dag. Hvor stenene står, var der en lille ø, Rønsten, hvor stenalderfolket bosatte sig i kortere eller længere tid. I de vandmættede affaldslag på de undersøiske bopladser er måltidsrester og redskaber af træ ofte bedre bevaret end på samtidige bopladser oven vande. De havopslugte fundsteder er derfor værdifulde kilder til viden om stenalderfolkets dagligliv.

Fiskeriet var livsgrundlaget. Det foregik som regel med faste fiskeanlæg og ruser sat på steder, hvor der passerede mange fisk - som f.eks. i strømrøden mellem Rønsten og fastlandet, hvor du står. Fisk blev dog også fanget med krog og line eller med harpun. I det lave vand samlede man også muslinger.



Submarine Stone Age

Looking seawards from this point, you should be able to see a group of rocks breaking the sea surface. In the Stone Age, around 7500 years ago, the water level was 2-3 m lower than today. The rocks reveal the remains of what was once a small inhabited island, Rønsten. Organic materials such as food remains and implements made of wood are often better preserved at the submerged settlements than at contemporary sites on land. Therefore, the inundated dwelling places are important sources of information about daily life those days.

Stone Age man settled on islands like Rønsten because of the abundance of fish in the tidal currents around the island. Fish was the staple diet. They were usually caught in stationary wicker work traps erected in the shallow water right next to the dwelling places. However, fish were also caught by hook and line or by harpoon. In the shallows, mussels were also harvested.



Die überflutete Steinzeit

Wenn man hier über das Meer schaut, sieht man, dass einige Steine aus dem Wasser hervorragen. In der Jägersteinzeit vor etwa 7500 Jahren war der Wasserstand 2-3 m niedriger als heute. Wo die Steine liegen, befand sich damals die kleine Insel Rønsten, auf der die steinzeitlichen Menschen sich kürzere oder längere Zeit aufhielten. Heute sind Insel und Siedlungen überflutet. Die unterseeischen Siedlungen haben jedoch oft gute Bewahrungsbedingungen und enthalten daher unschätzbares Wissen über das Leben der Steinzeitmenschen.

Die Steinzeitmenschen ließen sich auf Inseln wie Rønsten nieder, weil die Fischerei in den Stromrinnen um die Insel besonders gut war, und ein guter Fang war alles entscheidend. Die Fischerei erfolgte in der Regel mit festen Anlagen und Reusen im Wasser. Fische wurden jedoch auch mit Haken und Leine oder mit Harpunen gefangen. In dem seichten Wasser wurden auch Muscheln gesammelt.



HAVOPSLUGTE BOPLADSER

I stenalderen steg havoverfladen ca. 120 meter. Mange af datidens bosteder befinder sig derfor nu på havbunden. Fra danske farvande kendes foreløbig ca. 2000 lokaliteter.



I stenalderen foregik meget af fiskeriet med faste fiskeanlæg - dvs. gærder af hasselgrene, der stod på havbunden og ledte fiskene ind i en ruse. Ruserne kender vi bl. a. fra et fund fra Knabstrup Mose ved Holbæk. Ruserne er lavet af tynde linde- eller birkegrene.

FÅ MERE VIDEN

Danmarks
Oldtid i
Landskabet



Fortællinger
fra Fortiden





I tidlige dele af stenalderen kom hovedparten af kosten fra havet i form af fladfisk, torsk, ål, muslinger og nogle gange også sæl og marsvin. Ålen blev der sat pris på med dens fede, næringsrige kød.

TIDSLINJE

8000 f.Kr. Bymuren bygges omkring Jeriko, som er verdens ældste by. Den ligger i Mellemøsten.



6000 f.Kr. Modergudinde fra Catalhöyük: En stor landsby i et fuldt udviklet landbrugssamfund i Anatolien.



Ca. 3900 f.Kr. Man begynder at dyrke jorden og holde husdyr i Danmark. Landbrugets indførelse er en af de største forandringer, der er sket i menneskets historie.



13000

11000

9000



7000

5000

3000

f.Kr.



13.000 f.Kr. Vesteuropæiske jægere lavede raffineret kunst. Både som hulemalerier og små figurer. Hestehoved fra Frankrig.



13000 f.Kr. Tidligste spor efter mennesker i Danmark.

3600 f.Kr. Dysserne er Danmarks ældste stenbygninger.

